ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Χ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΙ

Ἔπειτα ἀπὸ τὰ κίτρινα προγράμματα, ποὺ τοιχοκολλήθηκαν στοὺς δρόμους «ὅλοι ἄσπρο τοῦ Καψούλη», τὰ τηλεγραφήματα καὶ τὶς προετοιμασίες, ἦρθε καὶ ὁ ὑποψήφιος μὲ δυὸ κομματάρχας, διὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς Γερουσίας.

Νέα χαρτάκια ἄσπρα ἐσκορπίσθηκαν,

«Θέλετε εὐτυχία; Θέλετε εὐθηνίαν; Θέλετε ν' ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ τοὺς φόρους; 'Από τοὺς ἑλώδεις πυρετούς;

«Ψηφίστε τὸν Βάνη τὸν Καψούλη, Μακεδόνα ὑποψήφιον.

«Ντόπιο πρᾶμμα! Ντόπιο!

«Παποῦτσι ἀπὸ τὸν τόπο σου, κι' ἂς εἶν' καὶ λερωμένο».

'Απάνω στὸ Τούρκικο τὸ συντριβάνι.

Εἰς τὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, εἶχε μαζευθεῖ τὸ πλῆθος. Πλῆθος χαζῶν, πλῆθος πονηρῶν, πλῆθος ἀδιαφόρων, πλῆθος Τούρκων καὶ πλῆθος ξενοφώνων, πλῆθος λαοῦ φτωχοῦ καὶ χθαμαλοῦ, ἐν ἑνὶ λόγῳ πλῆθος πολιτῶν 'Ελλήνων...

Ἕνα συντριβάνι Τούρκικο, ξηρὸ ἀπὸ τότε ποὺ ἦλθεν ἡ ἐλευθεριά, ἦταν στὴν μέση τῆς πλατείας, μαρμάρινο, τετράγωνο μὲ γλυφὰς καὶ γράμματα, ποὺ ἦσανε ὡσὰν λευκὲς ἀβδέλλες...

Ἕνα σσσσσ παρατεταμένο ἀκούστηκε καὶ ὁ Βάνης ὁ Καψούλης, ἄρχισε νὰ ὁμιλεῖ.

Ἦταν παραμονὲς τῶν ἐκλογῶν καὶ ὅλος ἐκεῖνος ὁ φιλελεύθερος καὶ βαθέως πολιτικῶς καὶ πολιτειακῶς ἀνεπτυγμένος λαός, τῆς μελλοσώστου 'Επαρχίας, ἐκαλεῖτο νὰ ψηφίσῃ καὶ στείλῃ στὴν Βουλὴ τοὺς ἐκλεκτούς του καὶ τοὺς ἄξιους του...

Γιατὶ νὰ μὴν πάῃ κι' ὁ Καψούλης!

Μήπως δὲν ἦταν ἄξιος; Μήπως δὲν ἦταν ἐκλεκτός; Μήπως δὲν ἦταν δάσκαλος τριανταδυὸ χρόνια; Μήπως δὲν ἦταν γερός; Γιατὶ παρακαλῶ;

Καὶ ἔλεγε καὶ ἐδημηγόρει, ἀνεβασμένος εἰς τὸ συντριβάνι, τὸ ξηρό, ἐνῷ τριγύρω κεφάλια τὸν ἀκούγανε, μὲ γουρλωμένα χαῦνα μάτια καὶ στόματα μισάνοιχτα.

— 'Εὰν μὲ ἐκλέξητε θὰ κάμω ἐκεῖνο, θὰ φκιάσω τοῦτο, σᾶς ὑπόσχομαι αὐτά, σᾶς βεβαιώνω γιὰ τὰ ἄλλα...

— Θὰ φκιάσω τὰ σχολεῖα σας, θὰ φκιάσω δρόμους, θὰ φκιάσω ὅλα τὰ γεφύρια...

— Δὲν ἔχουμε ποτάμια, ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ πλῆθος μιὰ φωνή.

— Θὰ φκιάσω καὶ... ποτάμια;...

Δίπλα, στὸν διπλανὸ τὸν καφενέ, καθόταν ὁ Εἰρηνοδίκης μὲ τὸν Ἔφορο. Μακρὰν λίγο «ἔξωθεν καὶ πέριξ»—καθὼς ἔλεγε καὶ ὁ Ταμίας—τῆς προεκλογικῆς κινήσεως, θεώμενοι καὶ σχολιάζοντες καὶ ἐκφέροντες σοφὰς κρίσεις καὶ ἰδέας.

Σὰν ἄκουσαν τὸν πολίτην, νὰ λέῃ εἰς τὸν ὑποψήφιο «ὅτι δὲν χρειάζονται γεφύρια ἐκεῖ, γιατὶ δὲν ἔχουνε ποτάμια» καὶ τὸν ὑποψήφιον νὰ ἀπαντά, μέσα εἰς τὴν γενικὴ γενναιοδωρία του καὶ ἀνακαίνισι τῶν πάντων, ὅτι:

— Θὰ φκιάσῃ καὶ ποτάμια!

Γελάσανε, κουνῆσαν τὸ κεφάλι τους καὶ εἶπαν ἀναμεταξύ τους:

— Ξέρεις τί μοῦ θυμίζει τοῦτο σήμερα;

— Σὰν τί;

— Μιὰ μεταεκλογικὴ περιοδεία τοῦ Γκλαβᾶ, τοῦ «τέκνου τοῦ λαοῦ» ἀπ' τὰ Μαζέϊκα τῆς Πάτρας.

***

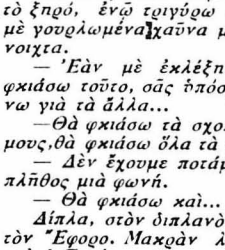

— 'Εὰν θέλῃς νὰ μιλήσῃς, κύριε, τότε νὰ παύσω ἐγώ.

Ἦταν τότε μετὰ τὶς ἐκλογὲς τοῦ 1909. Πρῶτος βγῆκε στὴν Πάτρα ὁ Μιχαλακόπουλος. 'Εκτὸς συνδυασμοῦ. Πρώτη φορὰ πολιτευόμενος, μὰ τὸν ἐτίμησε ὁ κόσμος, ὡς ἄξια. 'Απάνω στῆς νίκης τὴ χαρά, ἀποφασίσαν ὅλοι οἱ ἐπιτυχόντες νὰ περιοδεύσουντὰ κέντρα τοῦ Νομοῦ, καὶ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν λαόν, διὰ τὴν ἐκλογή τους... Βγῆκε τότε βουλευτὴς καὶ ὁ Νιόνιος ὁ Γκλαβᾶς, τὸ «τέκνον τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ» καὶ πῆγε καὶ αὐτὸς μαζί τους.

Σὰν φθάσαν στὴν 'Αμαλιάδα μίλησε ὁ Μιχαλακόπουλος, μίλησε ὁ ἕνας, μίλησε ὁ ἄλλος, μίλησε στὸ τέλος κι' ὁ Γκλαβᾶς. Ἦταν τότε ἕνα πνεῦμα ἀντιβασιλικὸ εἰς τὸν λαό.

Ἄρχισε λοιπὸν νὰ λέῃ:

—... «Θὰ μεταφέρω τὸν ἀγῶνα εἰς τὰς ὁδούς, θὰ γείνω λαϊκὸς Εἰσαγγελεὺς καὶ ἐν τέλει θὰ στήσω τὴν λαιμητόμον διὰ τὸν τύραννον....» (τὸν μακαρίτη βασιλιὰ Γεώργιο).

— Δὲν εἶνε σωστὰ καὶ λογικά, Νιόνιο, αὐτὰ ποὺ ἔλεγες, τοῦ εἶπεν ὁ Μιχαλακόπουλος σὰν ἐτελείωσε, ἄλλοτε, σὲ παρακαλῶ, ἐν ὅσῳ εἶσαι μαζί μας, νὰ μὴ τὰ ξαναπῇς....

Ὁ Νιόνιος ὑπεσχέθη.

'Από ἐκεῖ ἐπήγανε στὸν Πύργο.

Πάλι μιλήσαν ὅλοι στὸν λαὸ ἐκεῖ, πάλι ἔλαβε τὸν λόγον, ὁ Νιόνιος τελευταῖος.

Ἄρχισε πάλιν ὁ Γκλαβᾶς:

— «... Θὰ ἀμυνθῶ ὑπὲρ τῶν λαϊκῶν δικαιωμάτων, ἐγείρων, ἐν ἀνάγκῃ ὁδοφράγματα εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ δὲν θὰ διστάσω νὰ πέσω ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ λαοῦ μου.

Σᾶς ἐξορκίζω μόνον ἕνα. Νὰ μὴ μὲ κλαύσητε ἐὰν καὶ ὅταν πέσω!...».

— Γιασσασίν! 'Εσένα θέλουμε!

Σὰν τελείωσε πάλιν τοῦ ἔκαμε παρατήρησι ὁ Μιχαλακόπουλος.

— Πάλι τἄκαμες θάλασσα, Νιόνιο, πάλι τὰ θαλάσσωσες!

Τότε γυρίζει θυμωμένος κι' ὁ Γκλαβᾶς.

— Βρὲ ἀδερφέ, τοῦ λέγει. Ξέρεις ὅτι εἶσαι παράξενος πολύ! Λέω πῶς θὰ σκοτώσω, δὲν μ' ἀφήνεις, λέω ὅτι θὰ σκοτωθῶ, μοῦ τὸ ἀπαγορεύεις· δὲν ξέρει κανείς, μαζί σου, τὶ νὰ κάνῃ!...

***

— Νὰ σοῦ πῶ κι' ἐγὼ ἕνα ὡραῖο, ὑπέλαβε τότε ὁ Ἔφορος. Δὲν εἶν' πολὺς καιρὸς ποὺ ἤμουνα τοποθετημένος σὲ μιὰ κωμόπολι τῆς Κορινθίας, ὅταν μᾶς ἔρχεται ἡ εἴδησις ὅτι περιοδεύει ἕνας ἐπίσημος πολιτικός. Πήγαμε ὅλοι καὶ τὸν δεχθήκαμε καὶ ὁ δικολάβος τοῦ χωριοῦ, ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένος εἰς αὐτόν, γιατὶ ἐξήρεσε τὸ παιδί του ἀπὸ τὸν στρατό, ἀποφάσισε νὰ τοῦ ἐκφωνήσῃ λόγο. 'Αφοῦ φωνάξαμε «ζήτω» κ.λ.π. τὸν πήγαμε στὸ Δημαρχεῖο.

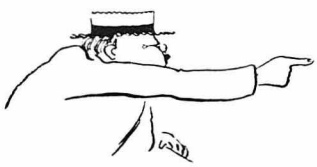

— Θὰ γείνω λαϊκὸς εἰσαγγελεύς.

'Ιδρωμένος ὁ δικολάβος ἔλεγε γιὰ ἐξωτερικὰς ἐπιτυχίας, γιὰ παγκόσμιο ἐπιρροή, γιὰ Γενεῦες καὶ δὲν συμμαζευότανε, ὅταν ἀπάνω εἰς τὸ φόρτε του καὶ εἰς τὴν ἔμπνευσί του, ξέφυγεν ἀπὸ τὸν ρήτορα ἕνας ἐλαφρὸς θόρυβος, ποὺ δὲν μπόρεσε, ἀπασχολημένος καὶ μὲ τὴν ἀγόρευσι, γιὰ νὰ τὸν συγκρατήσῃ.

Ὅλοι ὅσοι ἦσαν ἐκεῖ τριγύρω καὶ ὅλος σχεδὸν ὁ κόσμος τῆς ὑποδοχῆς, ἄρχισαν νὰ γελοῦν, ὅταν ὁ δικολάβος, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ψυχραιμία του διόλου, γύρισε, καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸ ὀπίσθιο μέρος τοῦ σώματός του, εἶπε μὲ προσποιητὸ θυμό:

— Ἂν θέλῃς νὰ μιλήσῃς ἐσύ, κύριε, τότε ἐγὼ νὰ παύσω!...

***

Δυνατὲς ζητωγραυγὲς διέκοψαν τὴν κουβέντα τῶν δύο ὑπαλλήλων.

— Ζήτω! Νὰ μᾶς ζήσῃς! Γιασσασίν! 'Εσένα θέλουμε!

— Ντασαζίβιας! Ντασαζίβιας!

— Γιασσασίν.

— Τσιγκέλωτο (ἄγκυρα).

— Παποῦτσι ἀπὸ τὸν τόπο σου, κι' ἂς εἶν' καὶ λερωμένο!...

Ὁ λαὸς ἐξήσκει τὰ ὕψιστα δικαιώματά του..

Σταμ. Σταμ.

ΙΔΕΣ ΚΑΙ ...

Τοῦ G. Freval

Δές, ποὺ γέμισαν τὰ φύλλα
τῆς χλωμῆς μας ἀκακίας
τὶς αὐλές,

καὶ φυσοῦν ξερὰ τὰ ξύλα
μιᾶς Θεᾶς γιγάντιας κρύας
σὰ σκιές.

Νὰ μουντοὶ θρηνοῦν οἱ κάμποι
τὰ παλιά.....

κι' ὁ Βοριᾶς κραιπάλη στένει
στὴ φτωχιὰ φωλιά

Δές, πικρὰ φυλλοροῦνε
κάποια δέντρα τῆς καρδιᾶς μου
οἱ καϋμοί,

Σὰν ζιγώση, σὰν ἰδοῦνε
τὴ ζωὴ τῆς δυστυχιᾶς μου
νὰ θρηνῇ...

Ὤ, καὶ ἡ ἄνοιξ' εἶνε πλάνεμα
κι' αὐτή,

γιὰ τὸν ἄνθρωπο τὸ δόλιο
ποὺ χειμῶνα καρτερεῖ...

Μετάφρ. Μ. Ράπτη